

tisdag 19 maj 2015

Det nästbästa för Åland

I Räddningslagens 8 § har lagstiftaren år 2006 skrivit in hur Räddningsväsendet på Åland ska organiseras. Det står att kommunerna inom tre år, dvs. år 2009 "skall utarbeta en samarbetsplan" för "en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet". Detta skedde inte. Då gäller att landskapsregeringen utarbetar planen "i samråd med kommunerna". Det är detta samråd som inleddes den 10 juni 2014 då jag tillsatte en arbetsgrupp under ledning av landskapsregeringens jurist Camilla Hägglund, där samtliga aktörer ingick. Arbetsgruppen höll totalt 8 protokollförda möten och i arbetsgruppens slutrapport den 25.2.2015 fördes 2 olika förslag fram, ett från landskapsregeringen och ett från Räddningsområde Ålands landskommuner (RÅL). Den största skillnaden mellan förslagen är att regeringen föreslår att den gemensamma räddningsmyndigheten placeras i Mariehamn, medan RÅL föreslår att den placeras i Jomala.

Efter att arbetsgruppen slutförde sin rapport har jag som ansvarig minister träffat ledningen för RÅL och Mariehamns Räddningsverk (MRV) för att se om vi skulle kunna komma fram till en lösning. Vi har tittat på placering, kostnadsfördelningen och säkerställande av demokratiskt inflytande i den gemensamma räddningsnämnden. Tyvärr är positionerna fortsättningsvis låsta. Den största orsaken till detta är, kort uttryckt, en närmast kompakt misstro gentemot varandras avsikter. I bägge läger finns det de som är fullt övertygade om att den andra parten "håller på att blåsa dig", vilket gör att det i praktiken inte spelar någon roll vilka kalkyler som presenteras eller vilken modell det filas på: Det går inte idag att uppnå samförstånd om de 3-4 tjänster som skulle ingå i en gemensam räddningsmyndighet.

Kunde landskapsregeringen då tvinga ihop till ett enda räddningsområde, med säte i Mariehamn eller Jomala? Inte med dagens lagstiftning. Om landskapsregeringen skulle klubba en samarbetsplan kunde Ålands kommuner – med rätta – fråga sig med exakt VAD landskapsregeringen kan tvinga dem att organisera sitt samarbete på ett visst sätt. Räddningslagens 8 § är till denna del tandlös. Kunde landskapsregeringen då lägga fram tvingande lagstiftning? Tvingande lagstiftning förutsätter tvingande skäl, såsom att räddningsväsendet är i fara. Såna tvingande skäl finns inte idag. På "verkstadsgolvet" har tvärtom samarbetet mellan räddningsmyndigheterna fungerat tillfredsställande.

Landskapsregeringen kommer därför att gå vidare med att åtgärda det som behöver åtgärdas i dagens räddningsväsende, dvs. se över huvudmannaskapet för landskapets Alarmcentral, samt stärka planeringen och ledningen av oljeskyddet. Vi anser fortsättningsvis att en samordning av räddningsväsendet i Mariehamn vore det långsiktigt bästa för Åland, framför allt om medlemskommunerna kunde ges ett meningsfullt inflytande över den gemensamma räddningsmyndighetens beslutsfattande. Men detta är nu inte möjligt att genomföra och då gör vi det som långsiktigt är det nästbästa för Åland. Landskapsregeringen kan också konstatera att ingenting hindrar kommunerna från att på frivillig bas hitta nya och framåtsyftande samarbeten även på detta område.

Wille Valve (MSÅ),

Brand- och räddningsminister